

Szanowni Państwo,

Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu w bieżącym roku obchodzi jubileusz 60-lecia. Powstał jako Wydział Zootechniczny w 1951 r., ale swoje dziedzictwo intelektualne wywodzi z tradycji lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej, z której przybyli do Wrocławia pierwsi profesorowie: Mieczysław Cena, Tadeusz Konopiński, Władysław Nadwyczawski i Tadeusz Olbrycht.

Działalność Wydziału od początku ukierunkowana była na rozwijanie i umacnianie dyscyplin zootechnicznych i biologicznych, gwarantującą właściwy poziom kształcenia specjalistów z zakresu chowu i hodowli zwierząt, a w następnych latach także biologii, bioinformatyki i bezpieczeństwa żywności. Twórczo rozwijane są szkoły naukowe znanych profesorów: Tadeusza Olbrychta, Tadeusza Konopińskiego, Zygmunta Ruszczyca, Mieczysława Ceny oraz Mariana Stangenberga. Kontynuatorami tych szkół lub twórcami nowych szkół naukowych są profesorowie: Bronisław Janowski, Zygmunt Golonka, Eugeniusz Grabda, Stanisław Chudoba, Marian Juny, Jerzy Juszczak, Bolesław Nowicki, Jerzy Kotliński, Jerzy Preś, Aleksander Dobicki, Anatol Grzegorzak, Ryszard Ziemiński, Dorota Jamroz, Krystyna Oporowska, Jan Nowakowski, Zygmunt Sobczak, Bronisława Chełmońska, Władysław Strojny, Ryszard Haitlinger, Wiesław Poznański, Zofia Fritz, Tadeusz Szulc, Elżbieta Szulkowska-Wojacek, Bolesław Żuk, Zbigniew Dobrzański, Stefan Jaczewski, Andrzej Filistowicz, Stanisław Krzywiecki, Stanisław Jasek, Bożena Chudoba-Drozdowska, Roman Kołacz, Henryk Geringer de Oedenberg, Janusz Kuźniewicz, Edward Pawlina, Bogusław Fuchs, Andrzej Hibner, Witold Janeczek, Bożena Patkowska-Sokoła, Barbara Kosowska, Stefania Kinal, Grzegorz Gabryś, Piotr Nowakowski i Ewa Łukaszewicz.

Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych nadano 60 osobom, a stopień doktora – ponad 300 osobom. Od 15 lat Wydział kształci studentów na studiach III stopnia – doktoranckich.

W ciągu 60 lat dyplomy ukończenia studiów I i II stopnia uzyskało blisko 10 000 absolwentów kierunku zootechnika, 700 – kierunku biologia i 100 – kierunku rybactwo, dyplomy studiów III stopnia (doktoranckich) uzyskało 120 osób, a świadectwa ukończenia studiów podyplomowych – 3000 osób. Obecnie na Wydziale studiuje 1660 osób, w tym 1400 na studiach I i II stopnia, 60 na studiach III stopnia i 200 na studiach podyplomowych.

Aktualnie rozwijane są nowe specjalności naukowe oraz dydaktyczne i podejmowane są coraz ambitniejsze programy badawcze. W zeszłym roku uruchomiono studia na kierunku bioinformatyka, w bieżącym – na kierunku bezpieczeństwo żywności, a w przyszłym roku planujemy rozpoczęcie kształcenia na kolejnym kierunku unikatowym – biologia człowieka. Wydział posiada pozytywne oceny jakości kształcenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a w ocenie parametrycznej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego zaliczony został do najwyższej kategorii naukowo-badawczej.

Powstanie i rozwój Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu*

Wydział Zootechniczny, przemianowany w 1998 r. na Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt, powołany został w 1951 r. na wydzielonej z Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu samodzielnej uczelni – Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu. Zrealizowana została w ten sposób idea utworzenia studiów kształcących specjalistów w dziedzinie nauk zootechnicznych. Głównym jej propagatorem był prof. Tadeusz Olbrycht. Koncepcja programu takich studiów i powołanie Wydziału były wynikiem ścierających się poglądów zwolenników i przeciwników wydzielenia ze studiów rolniczych nowego odrębnego kierunku studiów. Argumentem zwolenników był dynamiczny rozwój nauk zootechnicznych, których zakres nie mieścił się już w tradycyjnych ramach wydziałów rolniczych. Przeciwnicy uważali zootechnikę za jeden z działów nauk rolniczych, a absolwent o specjalizacji zootechnicznej powinien być, ich zdaniem, wszechstronnie wykształconym rolnikiem. Na decyzji ostatecznej zaważyło ówczesne zapotrzebowanie dużych przedsiębiorstw rolnych na wysoko wykwalifikowanych specjalistów w zakresie zootechniki, posiadających gruntowną ogólną wiedzę rolniczą. Pod tym kątem ułożony został program studiów i praktyk, a o jego przydatności świadczy poziom wykształcenia i przygotowania do zawodu absolwentów Wydziału. Wielu spośród nich zajmowało eksponowane stanowiska w rozmaitych sektorach administracji i gospodarki rolnej, a kierowane przez nich przedsiębiorstwa hodowli zarodowej zwierząt stanowiły czołówkę w sektorze rolnictwa uspołecznionego.

Trzon nowo powstałego Wydziału Zootechnicznego WSR we Wrocławiu stanowiły katedry o profilu zootechnicznym, funkcjonujące od 1945 r. w ramach Wydziałów: Rolnego i Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki, jedynej do tego czasu w powojennym Wrocławiu wyższej uczelni. W katedrach prowadzone były specjalizacje i prace magisterskie, a duża liczba studentów podejmujących te specjalizacje skłoniła kierownictwo Uczelni do nadania im odpowiednich form organizacyjnych. Pierwsze próby włączenia wszystkich katedr o profilu zootechnicznym w skład Wydziału Rolnego spotykały się ze sprzeciwem Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. Ostatecznie na wspólnym posiedzeniu obu rad wydziałowych, które odbyło się 3 listopada 1949 r. postanowiono utworzyć międzywydziałowy Instytut Hodowli Zwierząt. Gotowość połączenia katedr w ramach nowego instytutu wyrazili ich kierownicy w piśmie skierowanym do Rektora w dniu 9 stycznia 1950 r. Ostatecznie w skład Międzywydziałowego Instytutu Zootechniki weszły następujące jednostki organizacyjne: Katedra Doświadczalnej Hodowli i Genetyki Zwierząt (kierownik prof. dr Tadeusz Olbrycht), Katedra Szczegółowej Hodowli i Nauki o Żywieniu Zwierząt (kierownik prof. dr Tadeusz Konopiński), Katedra Limnologii i Rybactwa (kierownik prof. dr Marian Stangenberg), Katedra Małych Zwierząt Użytkowych (kierownik doc. dr Mieczysław Cena) oraz Katedra Uprawy Łąk i Pastwisk (kierownik prof. dr Zygmunt Golonka).

Już w niecałe 2 miesiące od chwili powstania Instytutu profesorowie Tadeusz Olbrycht i Mieczysław Cena wystąpili do ministra oświaty z projektem utworzenia Wydziału Zootechnicznego. Rozporządzenie Rady Ministrów o utworzeniu Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu ukazało się 17 listopada 1951 r., z mocą obowiązującą od 1 września tego roku. W ślad za nim, 23 listopada 1951 r., minister szkół wyższych i nauki wydał rozporządzenie w sprawie organizacji Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, powołujące m.in. Wydział Zootechniki. Usankcjonował tym samym zaistniały już fakt, jako że pierwsze posiedzenie rady tego Wydziału odbyło się już 24 września 1951 r.

Pierwszy okres działalności katedr o profilu zootechnicznym, działających od 1945 do 1951 r. jeszcze w ramach innych wydziałów Uniwersytetu i Politechniki, wpisali się w ich historię jako czas odbudowy niemal od podstaw bazy materialnej powstających jednostek i tworzenia koncepcji przyszłych studiów zootechnicznych. Cały wysiłek ówczesnej kadry profesorów i pracowników pomocniczych, przybyłych tuż po ustaniu we Wrocławiu działań wojennych, skierowany został na przystosowanie bardzo zniszczonych i zdeprawowanych pomieszczeń do celów dydaktycznych. Nikt wtedy nie liczył godzin pracy, a niejednokrotnie po całodziennym wysiłku fizycznym czekał jeszcze nocny dyżur w straży akademickiej. Do pracy tej chętnie włączali się pierwsi studenci, często już ludzie dorośli, posiadający za sobą przeżycia wojenne. Ze względu na brak podręczników, wykłady cieszyły się niemal 100% frekwencją, a notatki z nich stanowiły jedyną pomoc naukową. Zajęcia w pierwszym roku działalności uczelni odbywały się w nieogrzewanych i pozbawionych okien salach, niektóre nawet w prywatnych mieszkaniach profesorów. W kolejnych latach następowała stopniowa poprawa warunków studiowania.

W 1949 roku ukończył studia pierwszy, jeszcze bardzo nieliczny, rocznik absolwentów Wydziału Rolnego, a w następnym – liczący już ponad 100 osób. Spośród nich rekrutowała się kadra nowych asystentów, rozpoczynających swoją karierę naukową już w czasie studiów jako wolontariusze lub zastępcy asystentów i doskonalących swoje umiejętności pod kierunkiem wybitnych profesorów – twórców Wydziału. Z takimi zespołami weszły w skład Wydziału Zootechnicznego tworzące go katedry.

W roku akademickim 1951/1952, pierwszym roku działalności Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu i Wydziału Zootechnicznego, w jego strukturze znalazły się następujące jednostki: Katedra Ogólnej Hodowli Zwierząt (kierownik prof. dr Tadeusz Olbrycht), Katedra Szczegółowej Hodowli i Żywienia Zwierząt (kierownik prof. dr Tadeusz Konopiński), Katedra Limnologii i Rybactwa (kierownik prof. dr Marian Stangenberg), Katedra Paszoznawstwa (kierownik prof. dr Bronisław Janowski) oraz Katedra Zoologii (p.o. kierownika dr Stanisław Liskiewicz, od 1952 r. doc. Eugeniusz Grabda, a od 1954 r. prof. dr Stanisław Chudoba). Rok później powołane zostały dwie dalsze jednostki: Katedra Żywienia Zwierząt (kierownik prof. dr Zygmunt Ruszczyk) i Katedra Zoohigieny (kierownik prof. dr Mieczysław Cena).

Pierwszy okres funkcjonowania Wydziału Zootechnicznego charakteryzował się dużą aktywnością kadry profesorów i docentów, wzmocnionej dopływem nowych asystentów, w doskonaleniu bazy dydaktycznej, a przede wszystkim rozbudowie i organizacji bazy naukowej. Następowala integracja pracowników i stopniowa konsolidacja Wydziału, powstałego z katedr należących wcześniej do innych wydziałów. Nie była to sprawa prosta, jako że Wydział mieścił się w kilku różnych punktach miasta: w gmachu głównym przy ul. Norwida (Katedra Szczegółowej Hodowli Zwierząt i Katedra Żywienia Zwierząt), przy ul. Cybulskiego (Katedra Zoologii), przy ul. Dicksteina (Katedra Zoohigieny), przy ul. Bartla (Katedra Limnologii i Rybactwa) oraz przy ul. Kożuchowskiej (Katedra Ogólnej Hodowli Zwierząt).

Rozwój katedr i postępujące wzmocnienie ich kadry były adekwatne do potrzeb dydaktyki i wiązały się z ukierunkowaniem zainteresowań poszczególnych pracowników oraz ich specjalizacją. Rezultatem tego było, początkowo nieformalne, a później usankcjonowane zarządzeniem rektora, powołanie zakładów i pracowni. I tak w latach 1952-1954 utworzone zostały w ramach Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt: Zakład Hodowli Bydła i Koni (kierownik prof. dr Tadeusz Konopiński, od 1965 r. doc. dr hab. Jerzy Juszcak), Zakład Hodowli Trzody Chlewniej (kierownik z-ca prof. dr Jerzy Kotliński), Zakład Hodowli Drobiu (kierownik z-ca prof. doc. dr Ludwik Szopa), Zakład Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych (kierownik z-ca prof. dr Marian Juny) i Zakład Hodowli Pszczół (kierownik inż. Leonard Weber; w 1962 r. Zakład przeniesiony został do Katedry Zoologii). W ramach Katedry Limnologii i Rybactwa w latach 1963-1970 działał Zakład Rybactwa (kierownik prof. dr hab. Krystyna Oporowska). W 1962 r. w ramach Katedry Zoologii powo-

łany został Zakład Hodowli Pszczół i Owadów Użytkowych (przeniesiony z Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt), którego kierownictwo objął dr Jan Nowakowski oraz w 1964 r. – Zakład Gospodarki Łowieckiej (kierownik doc. dr Władysław Strojny).

Struktura organizacyjna Wydziału Zootechnicznego do 1970 roku, kiedy ustanowiono strukturę instytutową, nie uległa zmianom. Nastąpił natomiast widoczny wzrost działalności naukowej. O ile w początkowym okresie powojennym główny wysiłek kierowany był na doprowadzenie do stanu używalności zrujnowanych pomieszczeń dydaktycznych i stworzenie warunków dla realizacji na możliwie wysokim poziomie programu studiów, to w okresie późniejszym, katedry zasilone młodą kadrami absolwentów już własnej uczelni, musiały im stworzyć odpowiednie warunki do pracy naukowej. Katedry będące w lepszych warunkach lokalowych, takie jak: Zoologii, Limnologii i Rybactwa, Żywienia Zwierząt i Ogólnej Hodowli Zwierząt, zaplecze naukowe rozbudowywały w zajętych po wojnie lokalach. Dla innych, zwłaszcza Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt, formalnie od 1953 roku, a faktycznie od 1951 r. wielozakładowej, zajmowane pomieszczenia wkrótce stały się zbyt ciasne. Zmusiło to kierowników poszczególnych zakładów do organizowania nowej bazy lokalowej i doświadczalnej dla swoich jednostek. Szczególnie dużą aktywność wykazywał w tym względzie prof. Marian Juny, kierownik Zakładu Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych. Realizował on konsekwentnie plan stworzenia dobrej bazy doświadczalnej na terenach po byłej Wystawie Ziemi Odzyskanych (obecnie teren włączony do Ogrodu Zoologicznego). W powystawowej „Wzorowej zagrodzie wiejskiej”, „Pawilonie leśnictwa” i przeniesionym w całości (bez rozbierania) „Domku fińskim” zorganizowane zostały w miarę nowoczesne, jak na ówczesne możliwości, laboratoria, a na przyległym terenie powstały fermy: kóz, królików, kaczek, indyków oraz pasieka, posiadające swoich opiekunów naukowych oraz spełniające, obok warsztatu doświadczalnego, również zadania dydaktyczne. Korzystały z nich wszystkie zakłady Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt. Należy zaznaczyć, że realizacja tego zadania (lata 1951-1952) przypadła na okres jeszcze niezorganizowanego zaplecza technicznego Wyższej Szkoły Rolniczej, kiedy to jedyny środek transportu stanowił jednokonny wóz, obsługiwany niejednokrotnie przez ówczesnych asystentów i świadczący usługi także dla innych katedr. Praca naukowa i dydaktyczna była zresztą w tamtym okresie łączona z pracą fizyczną, którą traktowano jako konieczność. Po kilkuletnim użytkowaniu pomieszczenia i część terenu fermy przekazane zostały Ogrodowi Zoologicznemu, a nowa baza doświadczalna Zakładu Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych, funkcjonująca do 1962 r., zorganizowana została w Brzozówce na Przełęczy Kowarskiej.

Obok działalności dydaktycznej i naukowej prof. Marian Juny zainicjował i rozwinął nową dziedzinę – obrót i ocenę surowców zwierzęcych. Na początku lat 60. XX wieku powołana została katedra o tej nazwie, a w 1965 r. Wydział wystąpił z inicjatywą utworzenia takiej specjalności. Ostatecznie jednak, decyzją rektora, Katedra ta przeniesiona została na Wydział Rolniczy i włączona do zespołu tamtejszych katedr stanowiących trzon przyszłego Wydziału Technologii Żywności.

Również Katedra Limnologii i Rybactwa zadbała o stworzenie dobrej bazy badawczej do prac nad hodowlą karpia i badania wód. Od samego początku, jeszcze na Wydziale Rolnym, Katedra korzystała do 1957 r. z własnej Doświadczalnej Stacji Hodowli Karpia w Bielicach oraz do 1978 r. – Doświadczalnej Stacji Jeziorowej w Charzykowych.

W pierwszej połowie lat 60. ubiegłego wieku, na skutek dynamicznego rozwoju poszczególnych katedr i zakładów, powstała pilna potrzeba powiększenia ich bazy lokalowej. Wykorzystane zostały istniejące wówczas możliwości przeniesienia Zakładu Hodowli Drobiu do wynajętych pomieszczeń przy ul. Łaciarskiej, a Zakład Hodowli Bydła i Koni w 1966 r. przeniesiony został z głównego gmachu uczelni na ul. Kożuchowską, do budynku użytkowanego od tej pory wspólnie z Katedrą Ogólnej Hodowli Zwierząt.

Jednym z podstawowych problemów stojących przed kierownictwem Wydziału i całej uczelni, w pierwszym dziesięcioleciu jego

istnienia, był rozwój naukowy kadry nauczycieli akademickich. Musiała być w miarę szybko zapełniona luka spowodowana przerwą wojenną, dotycząca zresztą także i innych ośrodków naukowych. Pewne opóźnienie w zdobywaniu przez młodych adeptów nauki stopnia doktora spowodowała niechęć do obowiązującego w pierwszej połowie lat 50. XX w. stopnia kandydata nauk, jednak pod koniec tego okresu, po przywróceniu stopnia doktora nauk liczba asystentów i adiunktów uzyskujących ten stopień wydatnie wzrosła. Powstały na Wydziale szkoły naukowe znanych w kraju profesorów, takie jak: genetyki i ogólnej hodowli zwierząt – prof. Tadeusza Olbrychta, hodowli bydła – prof. Tadeusza Konopińskiego, żywienia zwierząt i doświadczalnictwa – prof. Zygmunta Ruszczyca, zoohigieny – prof. Mieczysława Ceny oraz limnologii i rybactwa – prof. Mariana Stangenberga. Opierając się na nich, stopień doktora nauk rolniczych uzyskało wielu pracowników nie tylko własnego Wydziału, ale też i innych uczelni oraz instytutów resortowych. Kontynuatorami szkół naukowych swoich mistrzów i twórcami własnych byli: prof. Bolesław Nowicki – szkoły prof. Tadeusza Olbrychta, prof. Jerzy Juszcak – szkoły prof. Tadeusza Konopińskiego, prof. Jerzy Preś – szkoły prof. Zygmunta Ruszczyca.

Większą trudność stanowiło uzyskanie stopnia doktora habilitowanego, jako że do roku 1972, na skutek zbyt małej liczby samodzielnych pracowników (profesorów i docentów), Wydział nie posiadał uprawnień w tym zakresie. Habilitacje, wykonywane pod patronatem profesorów własnego Wydziału, przeprowadzane były na innych uczelniach, głównie na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej w Poznaniu i Uniwersytecie Wrocławskim, a także w Instytucie Biologii Stosowanej AR we Wrocławiu.

Rok 1970 przyniósł zasadnicze zmiany w strukturze organizacyjnej uczelni. Wprowadzona została struktura instytutowa. Na Wydziale Zootechnicznym powołane zostały następujące instytuty: Instytut Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej (dyrektor prof. dr hab. Stanisław Chudoba – do 1973 r., prof. dr hab. Władysław Strojny – 1973-1982, zastępca dyrektora prof. dr hab. Krystyna Oporowska – 1973-1976) z Zakładem Zoologii (kierownik prof. dr hab. Stanisław Chudoba – do 1974 r., doc. dr Ryszard Haitlinger – od 1975 r.), Zakładem Hodowli Pszczół i Owadów Użytkowych (kierownik doc. dr Jan Nowakowski) i Zakładem Limnologii i Rybactwa (kierownik prof. dr hab. Krystyna Oporowska); Instytut Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej (dyrektor prof. dr hab. Jerzy Kotliński, zastępca dyrektora prof. dr hab. Mieczysław Cena) z Zakładem Hodowli Bydła, Owiec i Koni (kierownik prof. dr hab. Jerzy Juszcak), Zakładem Hodowli Drobiu (kierownik doc. dr Ludwik Szopa – do 1974 r. i prof. dr hab. Bronisława Chelmońska – od 1975 r.), Zakładem Ogólnej Hodowli Zwierząt (kierownik prof. dr hab. Bolesław Nowicki) i Zakładem Zoohigieny (kierownik prof. dr hab. Mieczysław Cena); Instytut Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej (dyrektor prof. dr hab. Zygmunt Ruszczyk, zastępca dyrektora doc. dr hab. Jerzy Preś), w skład którego wszedł Zakład Paszoznawstwa (do 1972 r. kierownikiem był doc. dr hab. Władysław Nadwyczawski).

Struktura instytutowa utrzymała się przez 10 lat. W jej założeniu była integracja badań naukowych, centralizacja w ramach instytutu bibliotek, laboratoriów oraz lepsza koordynacja programów dydaktycznych. Oczekiwania te w praktyce się nie sprawdziły. Funkcjonowanie instytutów miało charakter raczej formalny, a wchodzące w ich skład zakłady utrzymały dużą samodzielność. Dzięki temu została zachowana ciągłość badań, co nie pozostało bez wpływu na rozwój naukowy młodej kadry.

W 1982 roku przywrócona została tradycyjna struktura Wydziału. Zarządzeniem rektora powołane zostały na Wydziale następujące jednostki organizacyjne: Katedra Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt (kierownik prof. dr hab. Bolesław Nowicki – do 1994 r., prof. dr hab. Bolesław Żuk – 1994-2009, dr hab. Heliodor Wierzbicki – od 2009 r.), Katedra Zoohigieny (kierownik prof. dr hab. Anatol Grzegorzak – do 1988 r., prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański – od 1988 r.), Katedra Hodowli Bydła i Produkcji Mleka (kierownik prof. dr hab. Jerzy Juszcak – do 1994 r., prof. dr hab. Ryszard Ziemiński – 1994-2000, 2003-2005, prof. dr hab. Aleksander Dobicki – 2000-2003,

prof. dr hab. Tadeusz Szulc – od 2005 r.), Zakład Hodowli Koni (kierownik doc. dr Zygmunt Sobczak – 1969-1995, prof. dr hab. Henryk Geringer – 1995-2008, dr hab. Ewa Jodkowska – od 2008 r.), Katedra Hodowli Drobiu i Drobego Inwentarza (kierownik prof. dr hab. Bronisława Chelmońska – 1975-2004, dr hab. Ewa Łukasiewicz – od 2004 r.), Katedra Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych (kierownik doc. dr Jan Stefanowicz – do 1991 r., prof. dr hab. Janusz Kuzniewicz – 1991-2006, prof. dr hab. Bożena Patkowska-Sokoła – od 2006 r.), Katedra Hodowli Trzody Chlewnej (kierownik prof. dr hab. Jerzy Kotliński – do 1990 r., prof. dr hab. Wiesław Poznański – 1990-1997, prof. dr hab. Stanisław Jasek – od 1997 r.), Katedra Limnologii i Rybactwa (kierownik prof. dr hab. Elżbieta Szulkowska-Wojaczek – 1982-2007, dr hab. Wojciech Dobicki – od 2007 r.), Katedra Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej (kierownik prof. dr hab. Jerzy Preś – do 1990 r., prof. dr hab. Dorota Jamroz – 1990-2009, prof. dr hab. Stefania Kinal – od 2009 r.) oraz Katedra Zoologii (kierownik prof. dr hab. Ryszard Haitlinger – do 1991 r., dr Zofia Czarna – 1991-2000, 2002-2003 i 2004-2006, dr hab. Tadeusz Zatwarnicki – 2000-2001, prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański – 2001-2002, dr Grzegorz Kopij – 2003-2004, prof. dr hab. Grzegorz Gabryś – 2006-2009, dr hab. Joanna Mąkol – od 2009 r.).

W 1993 r. Katedra Zoohigieny zmieniła nazwę na Katedrę Higieny Zwierząt i Środowiska Hodowlanego (kierownik prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański), a Zakład Hodowli Koni w 1994 r. przekształcony został w Katedrę Hodowli Koni (kierownik prof. dr hab. Henryk Geringer). W 1999 r. wyłączono z Katedry Zoologii pracownię mikroskopii elektronowej, zmieniono nazwę katedry (Katedra Zoologii i Ekologii) i utworzono wydziałową Pracownię Mikroskopii Elektronowej (kierownik dr Zofia Czarna – do 2008 r., dr Krzysztof Marycz – od 2008 r.). W 2001 r. połączono Katedrę Higieny Zwierząt i Środowiska Hodowlanego oraz Katedrę Limnologii i Rybactwa i utworzono Katedrę Higieny Zwierząt i Ichtiologii z dwoma zakładami: Higieny Zwierząt i Środowiska oraz Limnologii i Rybactwa.

W 2002 r. z inicjatywy prof. Tadeusza Szulca połączono pięć katedr szczegółowej hodowli zwierząt (Katedrę Hodowli Bydła i Produkcji Mleka, Katedrę Hodowli Drobiu i Drobego Inwentarza, Katedrę Hodowli Koni, Katedrę Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych oraz Katedrę Hodowli Trzody Chlewnej) i utworzono Instytut Hodowli Zwierząt z pięcioma zakładami: Hodowli Bydła i Produkcji Mleka, Hodowli Drobiu, Hodowli Koni i Jeździectwa, Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych oraz Hodowli Trzody Chlewnej. Pierwszym dyrektorem został prof. Tadeusz Szulc.

W 2009 r. z inicjatywy prof. Andrzeja Filistowicza połączono Katedrę Zoologii i Ekologii oraz Zakład Limnologii i Rybactwa i utworzono Instytut Biologii z czterema zakładami: Antropologii, Ekologii Kęgowców i Paleontologii, Hydrobiologii i Akwakultury oraz Systematyki i Ekologii Bezkręgowców. Pierwszym dyrektorem została dr hab. Joanna Mąkol. W tym samym roku przekształcono Katedrę Higieny Zwierząt i Ichtiologii w Katedrę Higieny Środowiska i Dobrostanu Zwierząt, likwidując jednocześnie oba zakłady wchodzące w skład starej jednostki, a także rozwiązano Pracownię Organizacji Hodowli Zwierząt w Instytucie Hodowli Zwierząt.

W 2009 r. Wydział pozyskał środki na realizację dużego projektu dydaktycznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki z Europejskiego Funduszu Społecznego i niezbędne było utworzenie nowej jednostki organizacyjnej – Wydziałowego Biura Obsługi Projektów Unijnych. Jednostkę taką powołano w 2010 r. i podlega ona organizacyjnie dziekanowi Wydziału.

Aktualna struktura organizacyjna Wydziału przedstawia się następująco: Instytut Biologii (dyrektor dr hab. Joanna Mąkol, zastępca dyrektora dr hab. Ryszard Polechoński) z zakładami: Zakład Antropologii (kierownik dr hab. Krzysztof Borysławski), Zakład Ekologii Kęgowców i Paleontologii (kierownik prof. dr hab. Leonid Rekovets), Zakład Hydrobiologii i Akwakultury (kierownik dr hab. Wojciech Dobicki), Zakład Systematyki i Ekologii Bezkręgowców (kierownik dr hab. Joanna Mąkol); Instytut Hodowli Zwierząt (dyrektor prof. dr hab. Tadeusz Szulc, zastępca dyrektora prof. dr hab. Bożena Patkowska-Sokoła) z zakładami: Zakład Hodowli Bydła i Produkcji Mleka (kierownik prof. dr hab. Tadeusz Szulc), Zakład Hodowli

Drobiu (kierownik prof. dr hab. Ewa Łukaszewicz), Zakład Hodowli Koni i Jeździectwa (kierownik dr hab. Ewa Jodkowska), Zakład Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych (kierownik prof. dr hab. Bożena Patkowska-Sokoła), Zakład Hodowli Trzody Chlewnej (kierownik prof. dr hab. Stanisław Jasek), Katedra Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt (kierownik dr hab. Heliodor Wierzbicki) z Pracownią Biologii Molekularnej i Cytogenetyki (kierownik prof. dr hab. Barbara Kosowska), Katedra Higieny Środowiska i Dobrostanu Zwierząt (kierownik prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański), Katedra Żywienia Zwierząt i Paszoznawstwa (kierownik prof. dr hab. Stefania Kinal), Pracownia Mikroskopii Elektronowej (kierownik dr Krzysztof Marycz) oraz Wydziałowe Biuro Obsługi Projektów Unijnych.

W ciągu całego okresu swojego funkcjonowania Wydział borykał się z trudnościami lokalowymi. Podejmowane doraźne działania, takie jak: wynajmowanie lokali od Urzędu Miejskiego (Katedra Hodowli Drobiu), uzyskanie kilku dodatkowych pomieszczeń w gmachu głównym uczelni (Katedra Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej) czy też przeniesienie Katedry Hodowli Bydła i Produkcji Mleka do prowizorycznego pawilonu, nie rozwiązywały na dłuższą metę tych problemów. Stąd też wynikają dążenia kolejnych ekip kierowniczych Wydziału do budowy nowego centrum, w którym mogłyby się pomieścić wszystkie katedry i posiadające dobre zaplecze dydaktyczne. Pierwsze plany budowy Wydziału powstały jeszcze na przełomie lat 70. i 80. XX w., został nawet sporządzony projekt, jednak ze względów finansowych inwestycja nie została rozpoczęta.

W 1985 r., w wyniku starań ówczesnego dziekana doc. Tadeusza Szulca, rektor prof. dr hab. Bronisław Jabłoński uznał rozbudowę Wydziału jako priorytetową w planie rozwoju uczelni do 2000 r. W tym samym czasie wykonano generalny remont, a właściwie odnowienie zabytkowego budynku przy wale przeciwpowodziowym na Biskupinie (ul. Kożuchowska 6), w którym znalazły się dwie sale wykładowe i kilka pomieszczeń dla pracowników katedr.

Dzięki zaangażowaniu dziekana doc. dr hab. Tadeusza Szulca, uzyskano finansowe (co prawda bardziej symboliczne) poparcie inicjatywy rozbudowy Wydziału przez urzędy wojewódzkie Wrocławia, Leszna, Zielonej Góry, Wałbrzycha, Jeleniej Góry i Opola. Pozwoliło to na uzyskanie zgody Ministerstwa Edukacji Narodowej na wykonanie projektu inwestycji. W efekcie w 1993 r. ruszył pierwszy etap budowy, zakończony w 1999 r. Dzięki staraniom dziekana prof. dr hab. Andrzeja Filistowicza pozyskano w 1999 r. środki inwestycyjne z Komitetu Badań Naukowych na wyposażenie nowych laboratoriów Wydziału. W nowych budynkach znalazły się katedry Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej oraz Hodowli Trzody Chlewnej.

Dzięki usilnym staraniom rektora prof. dr hab. Tadeusza Szulca Ministerstwo Edukacji Narodowej wydało zgodę na realizację drugiego etapu budowy, w efekcie którego możliwe stało się scentralizowanie całego Wydziału w jednym miejscu. Budowa drugiego etapu ruszyła w końcu listopada 2000 r. z realną perspektywą ukończenia jej w połowie 2002 r. W 2002 r. w nowych budynkach znalazły się katedry: Hodowli Bydła i Produkcji Mleka, Hodowli Drobiu, Higieny Zwierząt i Środowiska Hodowlanego oraz Limnologii i Rybactwa, a także dziekanat, dwie sale wykładowe, czytelnia studencka i duża szatnia.

Na trzecim etapie, w miejscu dotychczasowego pawilonu zajmowanego od wielu lat przez Katedrę Hodowli Bydła i Produkcji Mleka, wybudowano pomieszczenia dla Katedry Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych, Katedry Zoologii i Ekologii oraz Pracowni Mikroskopii Elektronowej.

Aktualnie baza lokalowa Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt obejmuje kompleks 6 budynków: przy ul. Chełmońskiego 38c, 38d oraz ul. Kożuchowskiej 5a, 5b, 6 i 7, w których mieszczą się wszystkie jednostki organizacyjne i dziekanat Wydziału, dwie sale dydaktyczne (AB i AZ), 16 sal do ćwiczeń audytoryjnych, 3 sale komputerowe, 21 laboratoriów, 8 pracowni, muzeum bioróżnorodności, czytelnia studencka wyposażona w 15 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, kiosk internetowy dla niepełnosprawnych, a także wiatrak dydaktyczne dla małych zwierząt.

Studia na Wydziale Zootechnicznym cechowało duże uprządkowanie. Było to zasługą twórców tego kierunku, przede wszystkim

prof. dr. Tadeusza Konopińskiego, który, będąc doświadczonym praktykiem, uważał za konieczne wdrożenie już w czasie studiów ich słuchaczy do praktycznego rolnictwa. Stąd w programie studiów znalazły się praktyki produkcyjne odbywane w okresie wakacji w państwowych gospodarstwach rolnych i zakładach doświadczalnych, a spora część zajęć dydaktycznych prowadzona była przez samych profesorów w obiektach produkcyjnych. Owocowało to dobrym przygotowaniem absolwentów do samodzielnej pracy w przedsiębiorstwach rolnych, cierpiących w owym okresie na brak wysoko wykwalifikowanej kadry kierowniczej.

Program studiów na Wydziale Zootechnicznym przewidywał początkowo studia stopnia inżynierskiego. Jednak w 1954 r., gdy pierwsi studenci Wydziału kończyli już trzeci rok, utworzono drugi stopień studiów – magisterski, umożliwiając im dalsze kształcenie. Taki system (studiów dwustopniowych) utrzymał się do 1956 r., kiedy to wprowadzono jednolity system pięcioletnich studiów magisterskich. Zmiany organizacyjne spowodowały wstrzymanie w 1958 r. przyjęć na I rok studiów. Wydział prowadził tylko studia magisterskie od szóstego semestru dla studentów przejmowanych po ukończeniu pięciu semestrów na Wydziale Rolniczym. Taki stan utrzymał się do 1964 roku, kiedy to ponownie wznowiono rekrutację na pierwszy rok pięcioletnich studiów zootechnicznych. Absolwenci, po wykonaniu pracy magisterskiej i zdaniu egzaminu dyplomowego, otrzymywali stopień magistra inżyniera zootechniki, w specjalności odpowiadającej dyscyplinie katedry, w której wykonali swoją pracę magisterską.

Obok studiów stacjonarnych Wydział Zootechniczny prowadził od 1955 r. zaoczne studia inżynierskie i uzupełniające magisterskie dla pracujących. Kierownikiem tych pierwszych, realizowanych w budynkach poklasztornych przy ul. Włodkowica, był dr Jerzy Kotliński. Kontynuowane one były do 1959 roku, ponownie wznowiono je w 1965 r. W dwa lata później uruchomiono 5-semesterne studia uzupełniające magisterskie. Studia te cieszyły się dużą popularnością, umożliwiając zdobycie dyplomu ukończenia wyższej uczelni pracownikom zatrudnionym w rolnictwie, nie tylko dolnośląskim, i uzupełnienie dotkliwych w tym czasie braków wysoko wykwalifikowanej kadry kierowniczej.

Lata 90. przyniosły radykalne zmiany programu studiów. Nastąpiły one w rezultacie uzyskania przez uczelnię znacznie większej, niż poprzednio, autonomii i samodzielności w kreowaniu własnych planów i programów studiów. Okres ten zbiegł się z wizją spadku zapotrzebowania na zootechników, a w konsekwencji i ograniczenia liczby wydziałów zootechnicznych. Dało to asumpt do tworzenia studiów wielokierunkowych, wzbogaconych o szereg nowych dyscyplin, które miałyby przygotować absolwentów zootechniki do pracy w innych, mniej lub bardziej pokrewnych dziedzinach gospodarki, a dla potencjalnych kandydatów na studia zootechniczne uczynić je atrakcyjniejszymi.

W 1991 r. wdrożony został nowy plan studiów zootechnicznych inżynierskich (czteroletnich) i magisterskich (pięcioletnich). Przewidywał on wspólny blok zajęć w ciągu 7 semestrów, po czym rozdzielenie na dwa kierunki. Studia zaoczne realizowane były według poprzedniego planu, tzn. 8-semesterne inżynierskie i 3-semesterne uzupełniające magisterskie. W 1993 r., zgodnie z decyzją senatu AR, nastąpiło skrócenie studiów stopnia inżynierskiego do 7 semestrów oraz zakończenie ich egzaminem dyplomowym (na stopień inżyniera zootechniki), z możliwością dalszego studiowania na 3-semesteralnych studiach magisterskich, zakończonych obroną pracy magisterskiej i uzyskaniem stopnia magistra inżyniera zootechniki. Rok później Wydział, jako pierwszy w uczelni, wprowadził system kredytowy studiów, wprowadzony następnie na innych wydziałach. Uruchomiono w 1996 r. dwie specjalności na studiach magisterskich – hodowla zwierząt oraz ochrona środowiska hodowlanego, a ponadto w roku następnym dwie dalsze – agroturystyka i rolnictwo ekologiczne oraz drobiarstwo. Na studiach zawodowych (zaocznych) od 1998 r. prowadzone były dwie specjalności: hodowla zwierząt oraz – wspólnie z Wydziałem Rolniczym – agroturystyka.

1 stycznia 1998 r. Wydział Zootechniczny zmienił nazwę na Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt. Zmiana nazwy była wynikiem realizacji idei rozszerzenia oferty nauczania o biologię stosowaną (od roku 1999/2000), stwarzającą perspektywy zatrudnienia absolwentów w dziedzinach związanych z twórczą hodowlą zwierząt oraz szkolnictwem średnim. W roku akademickim 2001/2002 powołano studia inżynierskie na kierunku rybnictwo, a w 2010 r. – studia licencjackie na kierunku bioinformatyka. Studia 4-letnie pierwszego stopnia na kierunku rybnictwo prowadzono od 2003 r. w systemie stacjonarnym w dwóch specjalnościach: rybnictwo śródlądowe i ochrona środowiska. Z uwagi na niemożność spełnienia wymogów w zakresie minimum kadrowego, studia na kierunku rybnictwo zlikwidowano w roku akademickim 2005/2006.

Niezależnie od miejscowych studiów zaocznych, Wydział uruchomił w 1994 r. studia niestacjonarne (inżynierskie) w zamiejscowym punkcie przy Zespole Szkół Rolniczych – Centrum Kształcenia Ustawicznego w Nysie. Prowadzone były tam dwa pierwsze lata studiów pod kierunkiem dojeżdżających nauczycieli akademickich naszej uczelni i przy pomocy kadry miejscowych nauczycieli, po czym następne lata kontynuowane były już we Wrocławiu. W 1998 roku studia zaoczne zostały także uruchomione (wspólnie z Wydziałem Rolniczym) w Zespole Szkół Rolniczych w Lututowie, 2000 r. w Zespole Szkół Rolniczych w Szprotawie, a w 2002 r. w Zespole Szkół Rolniczych w Grabonogu. Od 2005 r. zaniechano prowadzenia zajęć w trybie niestacjonarnym poza macierzystą uczelnią.

Na Wydziale prowadzone są obecnie 4 kierunki studiów: zootechnika – w systemie stacjonarnym, dwustopniowym: inżynierskie 7-semesterne oraz magisterskie 3-semesterne (w specjalnościach: hodowla zwierząt gospodarskich, hodowla koni i jeździectwo, hodowla zwierząt towarzyszących i wolno żyjących oraz produkcja pasz i doradztwo żywieniowe), zootechnika – w systemie niestacjonarnym, dwustopniowym: inżynierskie 8-semesterne oraz magisterskie 3-semesterne w specjalności hodowla zwierząt gospodarskich, biologia – w systemie stacjonarnym, dwustopniowym: licencjackie 6-semesterne i magisterskie 4-semesterne (w specjalnościach: biologia człowieka, biologia środowiskowa oraz techniki laboratoryjne w biologii) od 2006 r.; do tego czasu prowadzono studia 5-letnie jednolite studia magisterskie (w specjalności biologia stosowana), biologia – w systemie stacjonarnym, dwustopniowym: licencjackie 6-semesterne od 2010 roku, bioinformatyka – w systemie stacjonarnym, dwustopniowym: licencjackie 6-semesterne od 2010 r. oraz bezpieczeństwo żywności – w systemie stacjonarnym, dwustopniowym: inżynierskie 7-semesterne od 2011 r.

Studia na kierunku bioinformatyka są w pierwszej edycji całkowicie finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Wydział opracował własny plan i program studiów, i uzyskał zgodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na prowadzenie unikatowego kierunku studiów. W 2013 r. zostaną uruchomione studia II stopnia na tym kierunku, magisterskie 4-semesterne. W 2014 r. zostaną uruchomione studia II stopnia, magisterskie 3-semesterne na kierunku bezpieczeństwo żywności.

Od 1994 r. na Wydziale kontynuowane są 4-letnie stacjonarne studia doktoranckie, zaś od roku 1997 także studia prowadzone systemem niestacjonarnym. W przypadku tych ostatnich przewiduje się rekrutację kandydatów co czwarty rok, natomiast na stacjonarne studia doktoranckie nabór jest prowadzony corocznie. Pierwszym kierownikiem studiów doktoranckich został prof. dr hab. Roman Kołacz (do 2002 r.), a obecnie (od 2002 r.) studiami kieruje prof. dr hab. Stanisław Krzywiecki.

Funkcjonujące na Wydziale Studenckie Koła Naukowe: Hodowców Bydła, Hodowców Drobiu, Hydrobiologów, Hodowców Koni, Hodowców Owiec, Hodowców Trzody Chlewnej, Żywności Zwierząt, Pszczelarzy „Apis”, Zoologów, Kynologów, Teriologów, Genetyków „Marker”, Zoohigieny, Bioinformatyków oraz Antropologów „Juvenis” zrzeszają studentów zainteresowanych poszczególnymi dziedzinami zootechniki, biologii oraz bioinformatyki. Studenci, włączając się w prace doświadczalne i uczestnicząc w obozach nauko-

wych, mają możliwość pogłębienia swojej wiedzy i wdrożenia do pracy naukowej. Wymierną satysfakcją z tej działalności są dla nich wyniki osiągnięte na prezentacjach wykonanych prac, w czasie organizowanych corocznie w poszczególnych uczelniach rolniczych kraju, a także i za granicą, Sejmikach Studenckich Kół Naukowych.

Na wniosek Wydziału Senat nadał doktoraty *honoris causa* w 1989 r. prof. Rogerowi Alfredowi Morse z Uniwersytetu Cornell z Ithaca w USA oraz prof. Wilhelmowi Neumanowi z Uniwersytetu w Rostocku. Rok później (w 1990 r.) uhonorowany tą najwyższą godnością uniwersytecką został prof. Kazimierz Gawęcki z Akademii Rolniczej w Poznaniu, natomiast w 1997 r. – prof. Manfred Kirchgessner z Uniwersytetu w Monachium. W 2000 r. Senat, na wniosek Wydziału, nadał tytuł *doctor honoris causa* Ks. Kardynałowi dr. Henrykowi Gulbinowiczowi, Arcybiskupowi Metropolii Wrocławskiej. Z okazji jubileuszu 50-lecia Wydziału i uczelni w roku 2001 doktorat honorowy otrzymał dr Antoni Gućwiński, wieloletni dyrektor Miejskiego Ogródu Zoologicznego, a rok później (w 2002 r.) prof. Henryk Jasiorowski ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Zaszczytny tytuł *doctor honoris causa* otrzymali w 2006 r.: prof. Tadeusz Szulc z Akademii Rolniczej we Wrocławiu oraz prof. Czesława Lipecka z Akademii Rolniczej w Lublinie, a w roku 2008 – prof. Josef Dvořák z Uniwersytetu Rolniczego i Leśnego im. Mendla w Brnie. Zaszczytnym tytułem profesora honorowego wyróżnieni zostali prof. Martin Tielens z Uniwersytetu w Utrechcie w Holandii (2009 r.), prof. Jozef Bulla ze Słowackiego Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze na Słowacji (2010 r.) oraz prof. Vaclav Řehout z Uniwersytetu Południowoczeskiego w Czeskich Budziejowicach w Czechach (2011 r.).

Najwybitniejsi nauczyciele akademicy Wydziału zostali uhonorowani tytułem *doctor honoris causa* w czołowych ośrodkach kraju lub za granicą: prof. Jerzy Juszcak – w Uniwersytecie w Rostocku, prof. Zygmunt Ruszczyk – w Akademii Rolniczej w Poznaniu, prof. Dorota Jamroz – w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie i w Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu, prof. Tadeusz Szulc – w Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu, Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie i w Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu.

W 60-letnim okresie działalności Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt funkcje dziekanów pełnili kolejno: prof. dr Tadeusz Olbrycht (prodziekan dr Marian Juny), dr Ludwik Szopa (prodziekan: dr Eugeniusz Grabda, prof. dr Tadeusz Konopiński), prof. dr Tadeusz Konopiński (prodziekan dr Stanisław Chudoba), prof. dr Stanisław Chudoba (prodziekan: prof. dr Mieczysław Cena, prof. dr Zygmunt Ruszczyk, doc. dr hab. Jerzy Juszcak, doc. dr hab. Jerzy Kotliński), prof. dr hab. Jerzy Juszcak (prodziekan: doc. dr hab. Bolesław Nowicki, doc. dr hab. Władysław Strojny, doc. dr Jan Nowakowski, doc. dr hab. Anatol Grzegorzak, doc. dr hab. Aleksander Dobicki), doc. dr hab. Aleksander Dobicki (prodziekan: doc. dr hab. Aleksander Króliczek, doc. dr hab. Wiesław Poznański), doc. dr hab. Bolesław Żuk (prodziekan: doc. dr hab. Wiesław Poznański, doc. dr hab. Dorota Jamroz), doc. dr hab. Wiesław Poznański (prodziekan: doc. dr hab. Tadeusz Szulc, doc. dr hab. Dorota Jamroz), doc. dr hab. Tadeusz Szulc (prodziekan: doc. dr Jan Nowakowski, doc. dr hab. Elżbieta Szulkowska-Wojaczek), doc. dr hab. Dorota Jamroz (prodziekan: doc. dr hab. Elżbieta Szulkowska-Wojaczek, doc. dr hab. Stefan Jaczewski), doc. dr hab. Stefan Jaczewski (prodziekan: doc. dr hab. Andrzej Filistowicz, doc. dr hab. Janusz Kuźniewicz), prof. dr hab. Andrzej Filistowicz (prodziekan: doc. dr hab. Janusz Kuźniewicz, doc. dr hab. Bożena Patkowska-Sokoła, dr Zofia Czarna, prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański), prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański (prodziekan: prof. dr hab. Witold Janeczek, prof. dr hab. Edward Pawlina), prof. dr hab. Witold Janeczek (prodziekan: dr hab. Ewa Łukaszewicz, dr hab. Ryszard Polechoński), prof. dr hab. Andrzej Filistowicz (prodziekan: dr hab. Ewa Łukaszewicz, prof. dr hab. Edward Pawlina, dr hab. Andrzej Wiliczekiewicz).

Jerzy Juszcak, Andrzej Filistowicz

**Obszerne fragmenty opracowania zamieszczonego w książce „Dzieje Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu” (Wyd. UP we Wrocławiu, 2011)*